

Abonamentul:

pe 1 an 5 cor.
pe 1/2 an 2-50
pe 1/4 an 1-25

ROMANIA:

pe 1 an 7 lei
pe 1/2 an 3-50

ȚARA NOASTRĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția
și
administrația
SIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

In jurul dinasticismului.*)

— Articol venit din afară. —

Când s'a vorbit în zierele noastre despre rolul Coroanei în chestiunea votului universal, numele Suveranului a fost adus într'o atât de strânsă legătură cu țara proiectată, încât popoarele o așteptau cu siguranța cu care aștepti executarea unei voințe prea înalte. În opinia publică se formase în mod firesc alternativa: că sau va triumfa dorința Suveranului și în acest caz se va sălășlul pace în țară și credință nouă în inimele greu cercate ale supușilor, sau va birui iarăș geniul rău, care încurcă atât de des gândurile cele mai curate, și atunci sentimentul dinastic va trece fatal printr'o criză.

S'a întâmplat să fie cazul din urmă. Și ceea ce prevăzusem a și urmat, căci este omenesc ca nimeni să nu se bucure de desamăgirile ce încearcă. Sutele de adrese omagiale au rămas fără răspuns, pare că ar fi fost semne de răsvrătire nu de credință, și această neclintită răceală de sus n'a întârziat a produce un curent contrar celui de până acum.

Iată-ne deci, deodată, înotând cu pânzele ridicate în apele antidinasticismului. În adunări începe a se auzi tot mai accentuat murmurul nemulțumirii. Un organ românesc și încă unul răspândit și reprezentant al politicii noastre oficiale, primește întru toate felul de a serie al antidinasticului organ kossuthist „Magyarország” de odinioară. Un alt ziar combate din acelaș punct de vedere vizita Prințului românesc la Viena. Deputații noștri ne surprind cu o mică demonstrație în parlament, cu ocazia felicitării Suveranului. Și toate acestea mai sunt încurajate și de cătră o anumită presă și de anumiți bărbați „independenți” din România, porniți, dar poate de bună-credință.

Dar curentul acesta e viu alimentat și de o altă împrejurare. O mică parte a fruntașilor noștri au fost și până acum problematici în țaria credinței lor în „Viena”. Unii dintr'ânșii sunt dârjii veterani dela 1848, cari mai trăesc printre noi ca semincerii dintr'o tânără pădure de stejari. Acești veterani mai poartă și astăzi în peptul lor crunta dușmănie a lui Iancu pentru vrednicia nerăsplătită. Alții iarăș sunt oamenii cu carte, ieșiți din școlile ungurești: toți aceștia au fost așa-zicând crescuți în spirit anti-austriac, toți aduc cu sine în viața noastră publică un fel de kossuthism și antidinasticism de care este îmbibată școala

*) Dela un distins fruntaș al vieții noastre publice primim acest articol pe care îl publicăm cu plăcere, fiind o contribuție interesantă la discuția ivită în timpul din urmă într'o chestiune de însemnătate istorică pentru viața noastră politică. N. Red.

ungurească la noi. Și cum aceste elemente în timpul din urmă s'au înmulțit considerabil, e prea firesc ca ele să se pună în fruntea întâului curent, care intrupează vederile lor.

Constatăm mai întâi, de dragul adevărului, toate aceste faze ale ultimei noastre mișcări politice, care se caracterizează prin brusca tranziție la o politică de nemulțumire împotriva Suveranului. Dar se impune de sine întrebarea dacă această schimbare de front — care de altfel nu este încă declarată în nici o adunare publică și nu are asentimentul întregului popor — poate sau nu să ducă la vre-un scop?

Și aici să ni-se îngăduie a ne deosebi cu totul de partizanii schimbării de principiu sau de tactică. Noi în toată pornirea asta, pe care o poți înțelege, vedem mai mult impresionism decât un simț politic serios. Căci obiectiv judecând, prin ante sancțiunea dată votului plural, Suveranul n'a făcut nimic mai deosebit decât prin analoage sancțiuni date legilor de mai nainte, tot atât de apăsătoare pentru noi: rege strict constituțional, El e ținut să guverneze țara prin majoritatea parlamentară și prin guvernele cari sunt expresiunea voinței acelei majorități. Iar dacă în trecut, pentru legile școlare și pentru o serie de alte legi, cari ne izbeau în naționalitatea noastră, nu am făcut direct responsabil pe Suveranul țării, nici n'am căutat a ne abate din calea unei politici raționale, de ce ar urmă ca acum să procedă altfel? De ce să căutăm pe vinovatul în chestia votului plural la Viena și nu la Budapesta, unde se află adevăratul vrăjmaș, care pururea ridică zid între Suveran și popoarele lui credincioase? Este și în politică o logică limpede, și tare ni-se pare că cei cu supărarea lor contra Coroanei au pierdut din vedere firul acelei logice!

Un scop real politica aceasta nu poate să aibă. Lasă că ajungem în situația ciudată de a înlocui acum în Ungaria pe kossuthiști, cari din antidinastici ce erau au ajuns astăzi cei dintâi sfetnici ai Coroanei și am săvârși din acest punct de vedere o adevărată sinucidere politică și-un fapt foarte plăcut dușmanilor noștri din Budapesta, cari de pe-acum jubilează, întărită curentul și urmăresc cu bucurie în zierele lor toate manifestările noastre așa zise „anti-vieneze”. Dar astfel ne-am izolat noi înșine de bunăvoie, ne-am pierde și puținii prietini din monarhie și din afară de ea și nu ni-ar mai rămânea poate decât tot Ungurii, cu cari am fi nevoiți să facem o politică sistem Burdea și Babeș. Va înțelege însă oricine că o mișcare românească, pe care cei din Budapesta o salută cu plăcere — cum este pornirea asta spre antidinasticism

— exclude a priori un avantajiu pentru noi.

Să băgăm deci de seamă. Ceea ce e pe cale a se face, de a se da adecă o îndrumare nouă spiritului public dela noi în sensul arătat, este o greșală și provine din o rea interpretare a faptelor și din amărăciunea ivită în legătură cu acea interpretare. Agenți provocatori și minți precipitate vor căută să ne împingă în această greșală. Să ne desmetecim la timp! Ceea ce s'a întâmplat până acum să rămână un epizod, dar noi să revenim la matcă, pentru că nu e timpul nici de experimente nici de aventuri politice. Forțele noastre să le dirigiăm împotriva dușmanului intern și să lăsăm în pace „Viena”, „Austria” și pe „Împărat”, — căci nu cu acei factori trebuie să ne răsboim.

Comiteiul executiv al partidului național român, în ședința sa ținută la Budapesta în 6 Decembrie st. n., a luat la amănunțită dezbateri întreaga situație politică actuală. Comiteiul a constatat că atât proiectul de lege referitor la reforma electorală, cât și întregul sistem actual de guvernare dușmănos dezvoltării, și solidarității noastre politice, provoacă în mod direct lupta cea mai hotărâtă din partea poporului român.

În urma acesteia, comiteiul executiv — îndemnat și de solidara manifestare a voinței poporului român, cu ocaziunea adunărilor populare ținute în timpul din urmă — a hotărât continuarea în proporțiuni mari a luptei începute, în contra proiectului prezentat de ministrul de interne.

În cadrele acestui plan de acțiune, s'a hotărât și ținerea unei conferințe naționale, pentru a cărei pregătire s'a exmis o comisiune din sânul comiteiului.

Moștenitorul Coroanei. Despre viitorul purtător al Coroanei Sfântului Stefan, în mâinile căruia va fi pusă și soarta noastră viitoare, circulară în timpul din urmă foarte multe vești, cari, cu toate repetitele desmintiri, se mențin în presa din străinătate. Credem nimerit a împărtăși cetitorilor, după *Frankfurter Zeitung* dela 2 Decembrie, următoarele amănunte:

„Marele semn de întrebare în politica viitoare a Monarhiei austro-ungare este Moștenitorul Coroanei, bărbatul care astăzi dă mult de gândit oamenilor politici. Prin ziare iarăș s'a dat de știre că Arhiducele Francisc Iosif va fi proclamat ca un fel de loctiitor sau ajutor al Împăratului. Știrea, firește, s'a desmintit, deoarece un astfel de act de stat nu poate fi săvârșit fără concursul puterilor legislative. Se prea poate ca vestea să nu fie adevărată, sau să fie numai o pipăire a pulsului opiniei publice, dar cu toate acestea nu mai este astăzi un secret pentru nimeni, că moștenitorul Coroanei, încă de câțiva ani încoace, ia parte activă la hotărârile cele mai însemnate privitoare la Monarhie. Astfel se știe că anexiunea Bosniei și Hertegovinei, precum și căderea guvernului Beck sunt fapte influențate de Arhiducele Francisc Ferdinand”.

Dupăce expune atitudinea Moștenitorului Coroanei în afacerea Bosniei, numitul ziar continuă:

„Cine este oare Arhiducele, care se ferește a pronunța vre-un cuvânt în public și despre care totuși toată lumea vorbește cu oarecare sfilă și cu multă așteptare? După felul cum se prezintă, el este un bărbat voinic, frumos aproape, cu ochi albaștrii deschiși, o față sănătoasă, cu o mustață puternică și cu părul scurt, puțin alb la tample. Oamenii politici cari lucrează cu dânsul, îi laudă limpezimea inteligenței și temeinicia cunoștințelor, iar oamenii de știință vorbesc cu însuflețire de diferitele lui colecții. Despre intimitatea vieții lui familiare se știe puțin, în schimb simțul lui pentru gospodărie și economie e recunoscut. Pe cum vedeți: o icoană, căreia nu-i va șede deloc rău în tronul unei mari monarhii, încât *trebuie să ne mirăm de unde provine neliniștea și nesiguranța cu care mui ales Maghiarii așteaptă începutul guvernării Moștenitorului.*

Ș-acum urmează un pasagiu de extremă importanță pentru noi:

„În fața moștenitorului — zice „Frankfurter Zeitung — se pot multe ceti, dar lipsește o singură trăsătură: *bunătatea.* Ceeace se vorbește despre dânsul, ni-l arată mai mult ca un bărbat aspru, cu o voință de fier, care gândește sigur și pășește spre ținta sa pozitivă, fără a cunoaște milă și considerații. *De-aici poate teama Maghiarilor de dânsul; ei se tem, între altele și de clericalismul pe cum și de planurile pan-austriace ale moștenitorului. Se afirmă adecă de Arhiducele Francisc Ferdinand, că, va executa programul partidului creștin-social în toată întinderea lui și că va avea și puterea și însușirile individuale pentru aceasta.*”

De încheiere, însă ziarul din Frankfurt invită pe Unguri să aștepte cu răbdare viitorul și cu încredere, căci oricâtă energie ar avea Arhiducele, nu se poate presupune că va introduce un regim autoritar. Tot ce se poate prevedea este, — și asta o știu cu siguranță toți cei din anturajul Moștenitorului — că *ultimile aparițiuni anarhice vor trebui să dispară din Monarhie și că se va face ordine și se va întări autoritatea Coroanei pe toată linia.*

Cuvintele aceste lămuritoare nu vor întârzia să-și aibă efectul lor în toate părțile. E bine să le cunoaștem și noi.

Rău informați. Vedem, cu oarecare surprindere, că ziarele din România, atât cele oficiale cât și cele independente, sunt cât se poate de

superficial informate de biourile telegrafice asupra luptelor politice din Ungaria. Ceeace ne măhnește este că acele informațiuni sunt chiar tendențioase, căci se suprimă în ele tot ce este favorabil naționalităților, scoțându-se la iveală indeosebi cuvintele mistificatoare ale oratorilor guvernamentali. S'a întâmplat în săptămâna trecută ca ziarele bucureștene să cuprindă pe larg răspunsul lui Andrássy la vorbirea lui Maniu în chestia dreptului de intrunire și de asociație, fără însă să dea decât două rânduri din vorbirea și acuzația oratorului român. În același chip s'a depeșat ziarelor românești de dincolo pe larg apărarea ministrului Darányi în chestia colonizării ungarilor printre Români, fără ca să se fi transmis aceloraș ziare mai întâi punctele de acuzație formulate de Români. Aceste telegrame tendențioase, cari au de scop a pune guvernul ungar într-o lumină mai favorabilă față de opinia publică din Regatul român, sunt făurite la Budapesta și expediate de Agenția Ungară la București, de unde Agenția Română le răspândește în toată țara. — Noi înțelegem foarte bine, că Agenția Ungară procedează în acest chip, deoarece interesul ei este să apere guvernul ungurec și să mistifice străinătatea, dar nu înțelegem și desaprobam în mod sincer purtarea vitregă a Agenției Române, care se face astfel coadă la topor și se pune în serviciul cauzei maghiarizmului. Clubul nostru parlamentar nu este în situația de a întreține un serviciu telegrafic pentru străinătate și de a da continue desmintiri și adăugiri la falsele și incompletele știri și expuneri deșarte de guvernul ungurec. Nu putem însă aștepta ca în fruntea Agenției telegrafelor române să fie bărbați cu atâta școală politică și sentiment românesc ca să distingă o telegramă ungurească tendențioasă de o știre obiectivă. Dealtfel această distincție ar putea-o face și confrății bucureșteni, cari n'ar trebui să primească de-a gata și fără control orice informații din sorginte dubioasă.

Un englez despre noi. Sub titlul „Naționalitățile din Ungaria“ a apărut de curând un nou articol în presa engleză, cu scopul de-a împărtăși adevărurile stabilite înaintea opiniei publice europene de un Björnson și de alți prieteni ai cauzei noastre. Articolul, a ieșit din oficina guvernului maghiar, e semnat de un anume *Knatochbull Huigessen*, publicist, pe cât știm, nu tocmai ilustru,

încât e probabil că însuș contele Apponyi este acela care ne combate cu atâta violență în organele Engliterei. Dar să vedem ce spune „englezul“ nostru.

După ce se plânge mai întâi că astăzi prea se dă lesne crezământ unor celebrități străine cari condamnă categoric acțiunea Maghiarilor, dl Knatochbull invită pe Englezi să nu-și facă o judecată pripită despre poporul maghiar, căci lucrurile stau cu totul altfel și nu merită de loc ocara străinătății. Naționalitățile sunt o cantitate mult mai neglijabilă și Ungaria nu face cu ele decât ceea ce face și Rusia cu Basarabia, iar Engliterea cu Irlandezii, — cu o singură deosebire însă că, pe când Irlandezii și Polonezii de pildă au o bază istorică pe care să-și întemeieze revendicările lor de independență, naționalitățile fragmentare din Ungaria nu au nici un trecut și prin urmare nici o îndreptățire istorică pentru pretențiunile lor.

După aceasta autorul în chestiune îi dă cu dreptul istoric, arată pe Maghiari ca singurii stăpâni pe acest pământ și reduce trecutul cu valoarea etnică mai întâi a Croaților, apoi a Sârbilor și Slovacilor și a Românilor la zero, iar la sfârșit caută o argumentare artificială prin faimoasele cifre și date statistice „oficiale“, pentru a demonstra superioritatea absolută a rasei maghiare pe toată linia. Bine înțeles, totul e o caldă apărare a prerogativelor ungurești. Apărătorul merge atât de departe în naivitatea sa, încât până la maxima Sfântului Ștefan, „regnum unius linguae uniusque moris debile et imbecille“ o prezintă ca un indemn spre menținerea unității de rasă în Ungaria.

Pre noi Români Englezul e supărat mai cu deosebire. „Maghiarii — zice d-sa — au făcut o greșală mare, neglijând a dumeri Europa în privința naturii, originii și scopului intrigei românești, permițând astfel ca opinia publică să fie ferită mai ales de pribegii voluntari, cari și-au părăsit țeara“. — Și pe urmă începe „dumerirea“. Mai întâi ne contestă originea romană a limbei noastre (savant, nu glumă!), apoi ne numește o masă ignorantă, cu calități sufletești absolut inferioare. Din capacitățile intelectuale nu ne recunoaște decât aptitudinile comerciale. Ne lipsesc și forțele fizice, căci în cei zece ani din urmă Maghiarii s'ar fi înmulțit cu 24%, pe când bieții de noi suntem așa de istoviți din pricina relei stări fizice încât ne-am sport cu un procent și

FOILETON.

Marele cerșitor.

Din văzduh, pe temple moarte început-a să se cearnă
În buchete răsfirate floarea nopților de iarnă...

Miezul nopții. Viscolește. Nu e nimeni prin cetate
Doar un orb bătrân și gârbov pe la porți închise bate,
Glusul lui îl fii vântul și îl poartă înspre zări
Încându-l în izvorul viforoaselor cântări...

N meni nu-i deschide. Orbul părăsit de vloga vieții
Se împiedecă... se scoală pipăind ușor păreții,
Mâna i tremură pe coarde și din unghii sângerate
Un acord sfios de liră aiurând ușor se sbate
Și se pierde în urgia vântului șuerător
Colindând să întâlnească răsătul bogățiilor...

O, ce frig e! Și atâta e de cald acum prin case!
Cei bogății petrec — și nu vor la căminul lor să-l lase...
Le-ar cântă atât de dulce rapsodia lui Ulise
Cel ce-a colndat în lumea pompenită doar în vise,
Și-ar cânta pe Achileos — pe viteazul cel ursit —
Să nu împărtășească soarta luptătorilor din mit...

Și le-ar spune cât de mare-i viteja strămoșească
Dar-ar voi câteva clipe lângă vatră să l primească...
Dar ei nu vor... Și cum vântul în vârtej se vaită jalnic,
Cum uita iernii crunte se tot sbuciumă năvalnic,
Trecătorii dimineții lâng' o poartă încuiată
Au găsit în zori de zău un moșneag ucis de ger —
Mâna i sta par'că să ceară... gura lui eră înghețată
Iar pe lira-i fără coarde aciură: Lira lui Omer.

V. Eft.

Occasio.

După Raoul Auernheimer.

— La dracul! — mă gândeam, și m'am oprit să mă uit după femeia cu mantă de catifea roșie. — Doar asta-i... — și am constatat cine e, iar în suflet mi-s'a deșteptat o amintire.

Am plecat după femeia aceea. Știam că-i nebunie să înviez întâmplări de mult uitate, și-mi faceam înstrăeri, găsind că nu-i cu cale să o neliniștesc iarăș. Și 'n dreptul unui felinar i-am vorbit:

— Domnișoară! Mai cunoști-mă?

M'a privit cam speriată, apoi fața i-s'a luminat de vechiul ei surâs plăcut.

— Doamne sfinte! D-ta ești?

Și fără a fi stingherită, par'că și eri am fost împreună, par'că nu ne-am fi întâlnit nici odată pentru cea din urmă oară, mi-a întins mâna mică, în mânușă neagră, iar de catifeaua roșie strângea un sul de caiete de note.

— Te rog să-mi dai mie pachetelul — am zis. Nu știu ce-i în el: poate un vals învechit, poate un cântec trist de Mendelssohn. Mi-e tot una, — dar să te însoțesc puțin.

— Eu nu cânt valsuri învechite, — mi-a răspuns, atinsă puțin — și zâmbea.

— Iartă mă, dar eu știu numai că în urmă c'o jumătate de an nu cântai valsuri ieșite din modă. Iar într'o jumătate de an se schimbă

multe de tot, — mai ales femeile tinere cari vreau să se mărite. Multe cântă azi valsul acela plictisitor, de care le eră atât de greu c'o jumătate de an în urmă. Ba încă, poate, îl cântă cu patru mâini la pian.

Mi-s'a părut că și-a plecat capul, pentru o clipă. Oricum m'a înțeles. Dar eră fata curagioasă, — l-a ridicat iarăș și radea cu ochii ei cuminiți.

— Altfel ce mai faci? — m'a întrebat, în felul cum întrebăm de obicei când nu vrem să știricim după altceva.

— De, mulțumesc... Ochii d-tale sunt tot atât de negrii, cum erau mai demult, dar nu mai sunt atât de voalați. Ți-e mai curată privirea, mai practică.

— Da? — rase batjocuritor. D-ta vorbești tot în enigme. — Și a urmat mai serios: Dar să vorbim cuminte.

— Dacă porunciți!... Mai aduceți aminte de balul „Crèche“, de acum e anul, când am avut fericirea să te cunosc?

— Cum nu! A fost un bal strălucit. Noi ședeam în galerie și lăsam pe alții să se 'nvârte, să joace în voe. Aveam lucruri mai importante: vorbeam despre viață.

— Așa-i, — am zis eu. Pânăce dansează ceilalți, mie-mi place să stau în galerie și să vorbesc despre viață, — așa mi-e obiceiul. Pentru că, vezi d-ta, viața încă e asemenea unui

jumătate la sută, — constatare la care amabilul Englez adaugă gentila observare: „Broasca nu e totdeauna victorioasă la întrecere“. Și concluzia la toate aceste este că un popor ca cel românesc, fără rădăcini istorice în Ungaria, atât de incult, incapabil și menit să peară, nu are dreptul să se agite în fața Europei și nu are ce face de pildă cu votul universal.

Astfel vorbit-a guvernul unguresc prin rostul lui Sir C. Knacochbull Huigessen și nici odată informațiuni mai absurde nu s'au dat străinătății ea acum. Noi le semnalăm mai mult ca titlu de curiozitate — auzi, să ne conteste până și puterea de înmulțire! — și ca o dovadă de neliniștea guvernului nostru în fața multelor condamnări de care au avut parte în străinătate. Zădarnic aleargă la astfel de arme, la intervertiri istorice, la sofisterii statistice și la epitete calomnioase. Opinia publică serioasă e pe partea noastră și nu poate fi dusă în rătăcire de lefegii presei străine.

Ce este cu întărirea părintelui Musta?

Trec săptămâni, trec luni și alegerea de Episcop a părintelui vicar Filaret Musta nu primește încă sancționarea preafinală. Dieceza Caransebeșului continuă a fi văduvită și credincioșii bisericii pornesc a fi nedumeriți. Ce s'a putut întâmpla? Este iarăș mâna guvernului care trage sforile și are vre-un nou plan infernal? Autoritățile noastre bisericesti nu văd în această zăbavă un motiv de nouă îngrijorare?

Rugăciune.

Ca vinovatul care stând
Măsoară trist răsplata dreaptă...
Așa, cu ochii la pământ...
Sufletul meu... smerit așteaptă.

Osânda?... nu, pe duhul sfânt...
El milostiv să se coboare...
Și cu lumina unui gând
Să vindece sau să omoare.

Maria Cunțan.

Pentru libertatea convingerii politice.

Anexarea Bosniei și Herțegovinei provoacă complicațiuni tot mai serioase. În săptămânile din urmă, zi de zi au pornit în provinciile anexate trupe însemnate, din Sibiu, din Oradea-Mare, din Cașovia, — tot batalioane din regimente românești.

În Praga, capitala regatului Bohemiei, s'a proclamat starea de asediu... Călăul a și sosit la Praga ca să fie la îndemână pentru eventualele execuții. În Reichsratul din Viena scenele furtunoase, provocate de cehi, se țin lanț. Fluierături, strigăte injurioase, întreruperi sgomotoase împiedecă cursul pacinic și roditor al discuțiilor parlamentare.

În Budapesta, ministrul de comerț a publicat o circulară în care le interzice funcționarilor dela căile ferate să mai poată fi membri ai partidului politic social-democrat.

Ziarul partidului „Népszava“, arată ilegalitatea acestei circulare și procuratura primește ordin să sevestreze numărul.

Iar drept încheiere, partidul social-democrat a hotărât, într'un congres regnicolar ținut Duminecă, să se apere împotriva proiectului de reformă electorală alui Andrássy — prin proclamarea grevei generale.

În afară nesiguranță și fantoma unui război sângeros, înăuntru nesiguranță și fantoma altui războiu, poate mai puțin sângeros, dar tot atât de dezastruos... Iată situația țării la apusul unei stăpâniri „glorioase“ de 60 de ani.

Politica noastră internă a apucat o cale care va trebui să ducă, în mod fatal la o zguduitură dezastruoasă. Partidul „independist“ care timp de 60 de ani a reprezentat prin programul său, prin discursurile opoziționale rostite de membri săi, prin presa sa intransigentă — liberalismul cel mai extrem, partidul acesta revoluționar care timp de 60 de ani zi de zi cerea vot universal, serviciu de

doi ani, reducerea contingentului recruților, reducerea cotei, libertate de presă și altele și altele, — ajungând la putere se demască drept cel mai reacționar partid politic dintre câte s'au înjghebat în țara aceasta.

Guvernul și partidele coalitate au falsificat votul universal, au ridicat cota cheltuielilor comune, vor ridica în curând și contingentul recruților, nu mai respectă nici dreptul de asociație și liberă întrunire, nici dreptul cetățenilor — ajunși în slujbă de stat — de a urmări politica ce le convine.

Ministrul de comerț dă ordin funcționarilor dela căile ferate să iese cu toții din organizația partidului politic social-democrat; partidul social-democrat arată ilegalitatea acestui ordin și ziarul partidului e sevestrat. Aceiași zi, sub impresia acestei goane revoltătoare, congresul partidului hotărăște proclamarea grevei generale...

Ordinul ministrului Kossuth le impune funcționarilor dela Căile Ferate să iese imediat din organizația partidului social-democrat, amenințându-i pe renitenți — cu concediere.

Există, însă, un regulament de serviciu publicat tot de actualul ministru de comerț — pe baza articolului de lege L. din 1907 — în care se spune că: „Amploriații pot să-și exercite drepturile politice liber, după convingerea lor. Nici superiorii nici alți amploriați n'au dreptul să influențeze amploriații îndemnându-i să intre în sânul unui partid oarecare, să ia parte la întrunirile lui...“

Regulamentul, firește, poate fi modificat pe aceeași cale pe care a fost introdus. Numai cât vechiul regulament — publicat pe baza unei legi sancționate — prevede și acest caz și spune: „Hotărârile acestui regulament pot fi modificate numai fără să se știrbiască drepturile câștigate“.

Partidul social-democrat a răspuns la ordinul ministrului, provocând funcționarii să se opună față de acest ordin ilegal și urmarea a fost: sevestrarea ziarului socialist și proclamarea grevei

bal: nouăzecișinouă de perechi joacă jos, în tngheșuală, și amestec. A sută — perechea cea cuminte — stă pe galerie și e fericită.

— Da, — a aprobat ea, pricepând mereu ce spun, — până la o vreme. Dar odată și-odată și perechea a sută trebuie să joace 'n rând cu celelalte, — altfel o vorbește lumea.

— Firește, — vorbea amărăciunea din mine — și omul nu se poate expune...

— Bărbatul da, — femeia nicicând, — a răspuns ea serios. Și avea dreptate.

— Știu — am zis. Și-ți aduci aminte unde ne-am întâlnit a doua oară?

— La un concert. Cântau atunci cântecul acela trist de Mendelssohn.

— Și d-ta purtai haină de catifea purpurie...

— Ce bine mai știi toate, — și zâmbea, iar zâmbetul nu-i era vesel.

— Pe urmă ne-am văzut de mai multeori, — am urmat eu, și cuvintele îmi erau grele. Am mai vorbit de câteori despre viață. Iarna la ghiață, primăvara în dumbravă... Ții minte când am vorbit mai pe urmă?

— Țin — a zis încet și a privit în laturi.

— Atunci tot pe strada aceasta treceam, și aveai în pachet, poate, tot partiturile acestea...

— Nu — m'a întrerupt — erau altele.

— N'are a face. Oricum, purtai tot mantaua aceasta drăguță de catifea roșie... Mai ști despre-am vorbit atunci? De fapt era numai ur-

marea conversației din galerie. D-ta ziceai că și perechea a sută trebuie să se coboare la celelalte, să joace cu ele, și eu te rugam să rămâi cu mine sus, pentru că eu, din nefericire, nu pot să joc ca ceilalți. Dar dupăcum fata pentru aceea merge la bal, ca să danseze, precum de-aceea se duce în societate, ca să se mărite...

— D-ta atunci te-ai ferit laoparte și m'ai lăsat să dansez cu ceilalți, — a zis ea aproape aspru.

— Ce-aș fi putut face? — am răspuns. Aceia cari nu pot rămâne, trebuie să se știe da la oparte. Asta-i așa și la baluri, și 'n viață.

— Ei, slavă Domnului, că ai ajuns să vorbești iarăș despre viață, — a răs cu-n fel de voe bună silită.

Iar când nu i-am mai răspuns, a plecat, tristă, capul. A surprins-o dispoziția mea. Totdeauna eram astfel: când tăceam noi, vorbeau sufletele cu mai multă intimitate.

I-mi învârteam bastonul în aer, și priveam dealungul străzii acesteia ferite, sărăcăcioase, învelită 'n ceața sură a 'nserării. Strada pe care mergem noi — gândeam — inchipuește viața. Am prietini, cari toată viața lor se plimbă pe corso, pecând alții se distrează pe bulevarde. Eu, în amurgul palid, umblu pe ulițele înguste ale mahalalei. Înainte nu se vede departe, — și cât se vede nu prea e încântător. De amândouă părțile căsuțe scunde, sărăcăcioase și la câțiva

pași ceața întunecată învalue totul. Colo, la capătul străzii, soarele doară în pat de nouri. Dar unde duce drumul acesta? Nu știu! E un drum despre care știm numai că înaintează paralel cu alte două străzi, și al cărei nume nu ni-l însemnăm nicicând?

Dar cum mergeam așa, cu capetele plecate, în necunoscut, ajungem deodată la o vitrină luminată aproape splendid. E o prăvălie de modă asortată cu eleganță de mahală, cu un mare afiș lipit pe fereastra vitrinei, având inscripția: Occasio. Sunt o grămadă de țesături estine, mărunte. Cele mai multe sunt rămășițe. Dar deasupra, pe mormanul de țesături comune strălucite ceva viu, colorat, frumos. O bucată de catifea, roșie, mătăsoasă, oprește câteva clipe privirile trecătorilor. Între toate, aceasta e cea mai frumoasă, cea mai colorată, cea mai strălucitoare în ulița aceasta sărăcăcioasă. Poate catifeaua aceasta purpurie este fericirea! Mi am lăsat bastonul în jos și am zâmbit:

— Uite, catifea roșie!

— Ți place? — m'a întrebat glumind. E metrul numai cu trei coroane. Prețul obicinuit de cinci—șase. Pentru că o catifea atât de fină e foarte scumpă. Dar cu prețul acesta se vine aproape în cinste... Doar vezi: Occasio.

— Occasio!.. În viață sunt multe feluri de Occasio. Sunt zile în cari sufletele fine se

generale, proclamarea unei lupte crâncene și desperate.

Și oare fost-a nevoie de provocarea asta nouă? E oare situația politică a țării atât de consolidată încât guvernul poate să înceapă un război lung cu un dușman puternic și hotărât să lupte până la cele din urmă?

Guvernul reacțiunii coalitate merge din greșală în greșală, uitând că toate păcatele au să se răsbune fără milă și cruțare.

Ori cât de mult ține poporul român la ordine și pace, simpatiile lui în lupta nouă trebuie să fie și sunt de partea celor neîndreptățiți cari își apără drepturile cele mai elementare: libertatea convingerii politice!

REVISTA POLITICĂ.

Iubileul împăratului. Cele câteva ziare așa-zise „românești“, susținute din frământările bugetare, fac șgomot mare în jurul unui moment politic fără îndoială foarte interesant și caracteristic.

În ședința de Vineri a camerei deputaților, ministrul-președinte Wekerle a făcut propunerea ca din prilejul jubileului de 60 de ani al împăratului — Camera să-i trimită M. Sale felicitări. Propunerea a și fost primită... Deputații naționaliști, însă, înainte de ce s'ar fi procedat la votare — au părăsit incinta Camerei.

Presa „română“ simbrășă guvernului zărește în atitudinea aceasta demnă a deputaților noștri un act de înaltă tradare și pretinde a avea dreptul să tragă la îndoială dinasticismul conducătorilor noștri politici.

Poporul român și fruntașii lui n'au să învețe credință cătră țară și tron nici dela presa simbrășă a guvernului, nici dela membrii guvernului și deputații majorității. Trecutul nostru e o pagină înălțătoare pe care în fiecare rând poți să cetești nenumărate probe despre adevărul nostru dinasticism...

Un popor care a adus mii și mii de jertfe de viață pe câmpurile de război apărând țara și tronul, n'are să ia lecții de dinasticism dela niște politicieni cari mai ieri-alaltăieri îl injurau pe celce astăzi îl preaslăvesc — cu slugărnice bizantină.

dau cu preț scăzut, — sunt ore în cari inimile de catifea roșie sunt aproape în dar. Mai cu seamă în serile de primăvară.

— Da, — a zis ea, — dar trebuie să te folosești de astfel de Occasio, căci dacă trec odată, de multeori nu mai putem câștiga cu nici un preț catifeaua roșie, atât de iubită. Și aceste Occasio trec repede. — S'a oprit și mi-s'a uitat drept în ochi: — Pentru ce n'ai mai fost pela noi de atunci, — m'a întrebat.

— De atunci, din seara aceea de primăvară?

— Da.

— Uite, — i-am zis, arătându-i o fetiță îmbrăcată săracăcios, c'o pălărie ștrengărească, s'a oprit în fața vitrinei și privea pofuitoare, catifeaua, — fata aceea ar jertfi bucuros orice, numai să-și poată cumpără catifeaua aceasta roșie. Ar prinde-o bine, și ar face un contrast splendid cu părul ei negru. Dar n'are cu ce-o cumpără nici chiar când e în cinste cu trei coroane metrul. Aceasta o știe fata. Și poate stă, totuș, în fața vitrinei, mâncând cu ochi catifeaua. Eu nu înțeleg lucrul acesta. Dacă știi că nu pot face rost de catifeaua aceea fină, mi-aș vedea liniștit de drum, și mi-aș cumpără o materie mai ieftină. Aș fi prea mândru, — nu m'aș oprî așa în fața unei vitrine.

— Bine, — mi-a răspuns ea, — dar dacă te ferești, așa, în laturi, nu poți pretinde ca negustorul să păstreze catifeaua aceea roșie până

Atitudinea deputaților noștri nu e o desmințire a dinasticismului nostru nefalsificat; e numai un protest împotriva celor cari vor să compromită ideea dinasticismului părăsind apărarea intereselor majorității locuitorilor din această țară...

Suntem credincioși țării și tronului, dar nu putem fi slugărnici, sărutând mâna care ne lovește în față...

Din cameră. Proiectul de buget s'a primit, cu mare majoritate, și în discuția pe articole. Deputații naționaliști au luat parte, în număr frumos, și la discuția bugetelor de resort. În ședința de Marți a vorbit, la bugetul ministerului de agricultură, d-l Dr. Iuhu Maniu, făcând o critică severă, dar justă, a politicii economice din Ungaria. În ședința următoare, Mercuri, a mai luat cuvântul la articolul despre colonizări, dar n'a putut să vorbească nici zece minute, căci președintele Rakovsky i-a luat cuvântul... Majoritatea, firește, a aplaudat. Aceeaș soartă a avut, a doua zi, și d-l Dr. Stefan C. Pop.

În ședința de Joi a intrat în discuția bugetului ministerului de culte. Dintre români cel dintâi a luat cuvântul d-l Dr. Aurel Vlad. Vineri a rostit un discurs mai lung d-l Dr. Vasile Lucaciu, fără să-l poată, însă, termina fiindcă președintele i-a luat cuvântul. A urmat apoi, Sâmbătă, d-l Vasile Goldiș cu un discurs clasic, pentru care a fost felicitat și din partea majorității maghiare.

Celelalte bugete s'au primit fără multe discuții...

Alegerea dela Bihar. În zilele aceste are să se facă alegere de deputat în Bihar, comitatul Bihorului, în locul răposatului deputat Rgó F. Independenții au candidat pe Nadányi Károlyi, președintele partidului patruzecișioptist din Oradea-mare, iar socialiștii pe avocatul Dr. Tarján M.

Clubul parlamentar al deputaților naționaliști a hotărât să spriginească candidatura socialistului Turján. D-l deputat Dr. Aurel Vlad a și plecat în cercul Bihar pentru a le aduce la cunoștința alegătorilor români hotărârea clubului, rugându-i să-și dea votul pentru acest candidat aderent al sufragiului universal.

Fiind alegătorii români în minoritate, candidatura unui naționalist român n'ar fi putut avea rezultatele dorite. Considerația aceasta a determinat clubul să spriginească acțiunea socialiștilor.

Avem nădejdea că alegătorii români vor respecta cu toți hotărârea aceasta a clubului deputaților naționaliști.

când vei fi având dumneata voie, cine știe peste cât timp, să te întorci s'o iai.

— Nu, — am zis încet, — asta n'o pot aștepta. Ți-am spus-o atunci, în seara aceea de primăvară, înainte de a pleca.

— Iar eu mi-am însemnat-o bine, — a răspuns cu amărăciune. Te rog să-mi dai pachetul. I am dat sulul cu partiturile.

— Ce-i în el? — am întrebat. Tot cântecul acela de Mendelssohn?

Ea a ridicat capul și m'a privit drept în ochi.

— Nu, — a zis hotărât, — este o bucată care se cântă la pian cu patru mâini. Rămâi cu bine! M'am logodit acum de câteva zile.

— Ah! — am răspuns și vestea asta nu m'a surprins deloc.

Mi-a întins mâna, de despărțire. Dar nu mai aveam voie să sărut mâna aceea mică, pe care am sărutat-o de atâteaori. Și figura ei în floare s'a șters din strada săracăcioasă.

Așa, la Occasio aceasta se face repede. Când am ajuns iarăș la vitrină, catifeaua roșie a fost dispărut. Eră înlăuntru pe masă, se târguiau pentru ea, și au vândut-o, — nu omului priceput, ci oricui dă prețul, și târăște fericirea purpurie în scorbura lui ticăloasă. Iar în vitrină n'au mai rămas decât razele acelea comune, vâpsite, ușoare, cari sunt așa de respingător de ieftine, pentru că de obicei sunt numai rămășițe...

CRONICA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ.

„Hora din Cartal“. Sub titlul acesta a apărut în editura Academiei Române, un foarte interesant volum de literatură populară, datorit tânărului profesor Pompiliu Pârvescu. D-l Pârvescu e originar din Dobrogea. De-acl, din satul său Cartal și din câteva alte sate din împrejurime, a adunat cu multă pricepere și a deschis cu adevărat talent literar obiceiurile populare, jocurile, datinile, legendele și cimiliturile. A scris câteva considerații judicioase asupra jocurilor naționale în comparație cu ale celorlalte popoare, arătând influența străinilor asupra obiceiurilor sociale dela noi. A prins apoi — și asta este partea cea mai însemnată a cărții — peste 60 de melodii, de danțuri și câtece, cari au fost armonizate și reproduse aici cu multă grijă de d-l C. M. Cordonean, profesor la Conservatorul din Iași. Iar la sfârșitul cărții d-l Pârvescu a adugat un glosar de cuvinte dialectale, atât de trebuincios la asemenea lucrări. Iată o lucrare bună pe terenul folcloristicii române.

Academia română ș'a propus, pe semne, să dea în viitor o atenție deosebită culegerilor și studiilor din domeniul „vieții poporului român“. Prin „Hora din Cartal“, de care am vorbit, ea începe să editeze o serie de publicațiuni folcloristice, diverse materialuri de literatură populară, cari să servească cu timpul la scrierea psihologiei poporului nostru. Zilele aceste va apare o culegere de poezii a d-lui Tit Budu din Maramureș și rând pe rând alte lucrări de acest fel. La noi în Ardeal e desigur mult material, nedat publicității și nu putem decât să invităm pe cei competenți să adune cu sârguință comoara sufletească a poporului. Dar avem un sfat în această privință. Culegătorii noștri să se ferească de tot ce este de prisos, de tot ce s'a mai tipărit odată să-și ia de model una din lucrările cele mai reușite, fixându-și bine subiectul urmărit. Notiunea „folclorului“ e foarte vastă, iar materialul tipărit asupra lui este un labirint întreg, în care te pierzi cu ușurință și ceice voiesc a fi de folos cu viitoare lucrări, trebuie să știe cum să procedeze. Ideia urmărită și de Pârvescu, de-a se mărgini la un ținut, sau numai la o comună și de a publica numai monografii, e de recomandat.

† **Vasile Cosmovici.** Un scriitor mai puțin cunoscut, dar mult simpatizat în cercuri restrânse, Vasile Cosmovici s'a stâns mai zilele trecute la Paris, unde plecase să-și caute de sănătate. Răposatul avea o proză foarte colorată și pe alocurea cu mult humor, mai ales în o serie de amintiri din războiu. Bun cunoscător al istoriei, Cosmovici a publicat și câteva povestiri istorice și dramele în versuri „Domnița Elena“ și „Miron Costin“, jucate amândouă pe scena teatrului din Iași. Această din urmă n'a ieșit în volum, căci autorul — după cum se povestește — avea de gând s'o tipărească cu mare lux în Paris și cu ilustrații. Moartea l-a împedat a-și împlini gândul. Cosmovici moare în vârstă de 45 ani.

Călimdarul Sococ, apărut în biblioteca populară a acestei case de editură, are multe note de neseriozitate în partea sa literară. Dl Drago-mirescu, unul din îngrijitorii acestui calendar-almanah, pare a fi incorrigibil în ceea ce privește exagerarea valorii sale și a mediocrităților literare din jurul său.

Nou prozator. Semnalăm cu bucurie schițele dlui M. I. Chirișescu apărute în ultimele numere ale „Convorbirilor Literare“. E o proză viguroasă în paginile dlui Chirișescu, încât se pot lega frumoase nădejdi de producțiile lui viitoare. — Dl Chirișescu e avocat în București și cu toate că are vârsta de 30 de ani a început abia acum să se manifeste.

VIEAȚA ÎN BUCUREȘTI.

Doi muzee noi. — Al treilea simfonic.

De câțiva timp înflorirea mișcării artistice la noi a dat naștere câtorva așezăminte artistice de o însemnătate cu atât mai mare cu cât ele sunt făcute din inițiativă particulară.

Așa sunt cele două muzee noi, clădite și aranjate de doi iubitori ai artei, — muzeele Anastasie Simu și Kalinderu.

Muzeul Simu, ridicat în Bulev. Colței, într-o parte frumoasă și liniștită a capitalei pare a fi mai potrivit ca toate, în ce privește clădirea, pentru scopul în care-i făcut.

Clădirea cu un singur rând, în stil antic ca templele eline dela Propilee, având frontoanele și capitulurile coloanelor bine stilizate într'un ionic curat și în același timp împărțirea celor patru sale loane mari, împodobite anume pentru cele patru epoci mari ale istoriei artelor plastice ce va înfățișa — în întregime acest muzeu e un mic capod'operă de artă arhitectonică; celalalt mai puțin lămurit în ce privește stilul, mai încărcat în împodobire, după sistemul eclectic al arhitecților de astăzi, — va avea secțiuni interesante în ce privește arta medievală.

Ambele, însă sunt aproape gata și s'a început orânduirea lor, așa că foarte în scurt timp vom avea pe lângă „Pinacoteca“ „Muzeul Aman“ și „Muzeul de artă națională“, încă două muzee de artă la înălțimea cerințelor noastre artistice și în același timp se lucrează din răspuțeri întru realizarea ideii unui „Muzeu Grigorescu“ în care își vor găsi locul toate operele de seamă ale marelui nostru artist.

Dacă pe tărâmul artelor plastice prosperarea e mult ajutată de dragostea pentru artă a oamenilor cu stare, în muzică curentul sănătos al muzicii clasice prinde din ce în ce mai mult.

„Orchestra ministerială“ din ce în ce mai bine pornită spre a executa toate frumsetele muzicii, prinde tot mai multă lume la producțiile simfonice săptămânale.

Duminecă după prânz, sala Ateneului, plină până la ultimul loc, e un adevărat altar unde vin toți să-și înalțe sufletele în puterea unei religii noi, aceea a cântecului, a armoniilor stăpânitoare.

Numai e vorba de snobism, de modă, — o lume întreagă de credincioși ai muzicii se grăbește să-și ia din vreme un locșor la obișnuitul simfonic. Ba încă ținându-se seamă de numărul celor ce nu mai pot găsi locuri, și în același timp avându-se în vedere și oarecare ridicare a prețurilor la aceste producții, se poate prevedea puțința înjghebării, încă unei orchestre care își va avea și ea un public destul de mare.

Dealtfel puțința unei noi orchestre care ar putea face turnee simfonice prin orașele de frunte ale țării, ideea unei asemenea alcătuirii nu-i tocmai departe de realizare, întru cât sunt câțiva muzicanți cari cugetă serios la ea.

Mărirea gustului muzical în stratele luminate al capitalei, puterea de a prețul cum se cade lucrurile bune e oarecum lămurită și prin faptul că anul acesta nu poate fi adusă la noi nici o trupă obișnuită de operă italiană.

S'a saturat lumea noastră de același „Traviate“ „Favorite“ și alte opărite alcătuirii muzicale de care-i sătulă toată lumea.

Și e așteptată cu nerăbdare deschiderea unei stagiuni de operă română ce-o vom avea pe imprimăvurate, al cărei director e dl Popovici-Bayrenth, cunoscutul bariton wagnerian și directorul conservatorului din București.

N. PORA.

Arhitectură germană.

(Notițe).

În Noemvrie s'a închis în Stuttgart expoziția de arhitectură, care fusese deschisă toată vara în grădina orașului.

Nu se puteau vedea firește, case mari, palate, monumente arhitectonice, pe care Germanul practic nu le construiește provizor pentru o expoziție; erau însă număroase case mici, locuințe pentru familiile de toate mâinile: pentru bogați ca și pentru lucrători. Nu lipseau cărciumile, chilile de popicărie, se vedea încă și o casă a comunei: cu sală permanentă de spectacole, cu scheopticon, aparate de gimnastică, instalație de baie și muzeu etnografic permanent. Interesante erau casele pentru câte două familii de lucrători, cum se construiesc azi în jurul fabricilor mari. În casa asociației industriale, se vedeau expuse felurite produse, din toate domeniile industriei, ale membrilor ei; casa de tecton sta acolo ca o dovadă a repeziciunii, cu care se poate construi în acest material: ea fusese ridicată în trei zile; o hală întreagă era plină cu planuri, piese și materiale de construcții; o firmă din Stuttgart, da într'o serie de încăperi o colecție de saloane mobilate după diferitele stiluri și gusturi.

Nu era avântul unei arte superioare, ci mai mult intruparea spiritului gospodăresc și al dragostei de familie a acestui popor practic și muncitor. Bucătăria, camera de baie erau centrul de atracție pentru cercetători, mai mult decât salonul ori odaia pentru oaspeți. Uimitor, cum arhitectul a putut concentra atâta largime comodă și prietenoasă într'un spațiu așa de mic: în casele lor nimic nu-i prea mare și nimic nu-i de prisos. Înălțimea încăperilor nu-i mai mare decât trebuie pentru a avea aer, scara nu-i mai largă decât ca două persoane să poată trece alături o bună parte din pod e amenajată ca locuință pentru servitori, ori ca dormitor, garderoba se întinde dela un perete la celalalt, nici un cotlon, nici un ascunziș nu rămâne neutilizat. E surprinzător cum tot felul de a fi a acestor locuințe e croit în vederea copiilor, peste tot vezi un semn că ei trebuie să fie: coala odăii lor dincolo jucăriile, scăunașul, măsuța și parcă aștepti să-i vezi chiar și între zidurile acestea nouă și reci de expoziție.

Pentru un popor ca cel german nu e o laudă pietatea cu care ei folosesc motivul vechi istoric în construcțiile de azi. Lucrul acesta se înțelege dela sine, și nici un arhitect nu-și face un merit special din el. Vezi în afară ziduri aspre de boloveni netencuți în așa fel ca să pară vechi, bătrâne ca zidurile cutărui castel ori cetăți. Aceasta e o predilecție specială pentru constructorul și în general pentru gustul german. Vezi grinzi groase de lemn, în tavanul încăperilor, vâpsite în așa fel încât să pară că lemnul e afumat de vreme; în ușile de intrare cioplite în stejar greu, balamale și belciuge grele de fer ca în alte timpuri.

Peste tot o voită lipsă de simetrie, care deosebește fundamental felul de a construi al Germanilor de al nostru sau de acel francez: împărțire nesimetrică, podoabe într'o parte, care însă lipsesc în celelalte, ferestre ovale, alături de cele patrungiulare — toate acestea exagerate așa de mult încât pot revoltă ochiul unui om nedepins cu această armonie de desacorduri.

Cât de mult domnește simțul practic în întreg felul acesta de a construi o poate dovedi și faptul, că peste tot se întrebuințează țigla ca acoperiș, cu toate ca tabla de tinichea e așa de ieftină. Această tablă ni-o trimit nouă, care o cumpărăm scump, fiindcă încă nu ne dăm seama cătu-i de proastă și de neigienică.

Calcarul conchilifer, care n'are nici măcar o masă omogenă a fost ridicat de acest spirit practic, în lipsa marmurii, la însemnătatea unui material de lux: până și statul se construiesc din el.

Din tot meșteșugul lor de a clădi, din toate casele acestei expoziții, în care vizitatorii nu au mai conținut toată vara, ceace dovedește că ea a fost făcută în spiritul poporului însuș, se desprinde o impresie de ceva rece, grav, primitiv, o impresie care traduce o sănătate și putere de viață neobișnuită.

G. C. Ionescu.

Împăratul a conferit cu ocaziunea jubileului său mai multe mi de decorații printre, cei decorați sunt număroși arhiepiscopi și episcopi, un mare număr de deputați din ambele Camere, reprezentanți ai artelor, științelor, presei, finanței, comerțului, industriei. Primarul Vienei Dr. Lueger a fost numit consilier intim. Deputații Chiari și Fux au fost numiți baroni. Președintele adunării deputaților Dr. Weissknechtner a primit marea cruce a ordinului Sft. Léopold, medicul consulatului austro-ungar. Dr. Iosif Schneyer a primit crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif.

Cronică rimată.

Poetul gras...

Poetul gras, cu ceafa lată
Cu ochii îngreunați de pleoape
Visează nostalgii de seară
Și fâșii prelung de ape...

Poetul gras, umflat în pântec
Mânâncă șnițel, și bea bere,
Visând o oigă protestantă
Ce 'ngână jalnic „Miserere“.

Poetul gras, cu ochii tulburi
Înghite fum dintr'o „regală“
Și se visează lângă Bosfor
Sub bolta clară, ideală...

Poetul gras, cu fruntea 'ngustă,
Citește imnuri și romane,
Și cântă ochii plini de taine
Al adoratei castelane...

Poetul gras dedică ode,
Ba cărțile și le dedică
La mecenatul săraci cu duhul
În schimb cu punga ne-calică.

Iar când cartela se sfârșește
Ca și luna sinecură —
Poetul gras înjură țara
Și 'ntreaga lume el o 'njură!...

Chibritele miraculoase.

(Individul Alexandru Ionescu a deschis casa de bani a stăpânului său, cu niște bețe de chibrit. El a fost arestat. — Ziarele).

Cu iarba fiarelor, de-acuma,
Te-ai dus pe copcă, Mărgărite¹⁾
Căci, azi ca să deschizi o casă,
Ajung vre-o câteva chibrite.

Rămâne-vor de-acum legende
Asalturile mari, vestite.
Când tunul dădămă ora-e...
În loc de tun, avem chibrite.

Unui rapsod ce trece palid
Pe sub ferestrele iubite,
Nu-i trebuiesc oftări, sonete:
Îi sunt de-ajuns ceva chibrite.

Poetul I grec ca să scrie
Din zi în zi tot mai grăbit e:
El vrea s'ajungă nemurirea...
... Îi recomand ceva chibrite.

Să-i spue cineva „mai las'o“,
Nevoe mare negreșit, e...
Dar pentru opera-i măreață
N'ajung vre-o câteva chibrite?

¹⁾ Inventatorul „ierbei fiarelor“.

E. VICTOR.

CORESPONDENȚE. *)

1. Alegerea de deputat congressional în cercul Zarand a fost o adevărată manifestație de încredere și alipire a poporului Zărândeian față de subscrisul, care n'a fost nicicând candidat „oficios” ci reprezentant sincer al dorinței celei sfinte a fraților Zărândeni de a înainta în ale moralei și culturai: și dovadă numărul respectabil de voturi. Peste 1000 mai multe, ca ceilalți doi candidați, dintre cari unul deși sprijinit la aparență de un valoros factor, a rugat pe cei, cari au reflectat la modesta sa persoană să nu fie adus în combinație, deoarece d sa e candidat în cercul părintesc iar ultimul și-a stors vr'o 300 voturi pe cale *constituției moderne*, ceace pot dovedi celor competenți cu acte de va fi lipsă.

2. Că eu aș fi corțesit pentru mine, fie pe la casele privaților fie prin comune, fie pe la preoți, fie pe la învățători, samănă cu „zâi mamă gușată” scornituri vrednice de autor și merită crezământ numai după ce se vor dovedi prin acte adevărate. Eră și de prisos să corțesesc. 'Nainte cu 10 ani încă fusesem deputat congressional la congresul electoral. Și mi-am dat votul cum știe prietnii V. Onițiu, Dr. M. E. Cristea, V. Tordașianu, Dr. P. Șpan — celui pe care l'am ținut om vrednic nu la comanda nimănuia, ci din curată convingere. Că bine am făcut ori ba: istoria va judecă...

Și luat-am parte la toate mișcările din Zarand și cunosc-mă toți cei curați la inimă.

3. E drept, că am vrut să țin vorbire în sinodul electoral din Brad. Am și început. Dar prezidentul mi-a detras cuvântul și am tăcut. Afirmative, ca să nu-mi strice. Voiam să arăt Brădenilor ce drept au. Să le spun că Zărândeni au avut reprezentant în congres, pe unul dintre cei mai vrednici fii ai neamului, pe fer. Simeon Damian, adv. în Brașov și că sunt vrednici și au lipsă tot de un astfel de bărbat! A trebuit să tac. Am tăcut. Am votat și m'am cărat, din biserică mulțumit, fericit că se apropie ziua luminării neamului.

4. Că fac scrisori, sunt agent la „Crișana”, țin vite în creștere, — e adevărat și nu-i păcat.

Iată de ce:

a) Am făcut scrisori adevărate ori-cui și oricând; nime n'a ieșit din casa mea afurisindu mă. — Scrisori false nicicând n'am făcut, oricât de bizantin voi fi privit. Principiul recomandat de un preot cu numele, de când m'am așezat în Brad, ca să fac fiecărui, ce are lipsă, ca să cruțăm poporul de străini, l-am urmat întocmai

b) Țin vite în creștere, ori mai bine dau din ale mele, soiu ales, căci doresc să văd la casa fiecărui frate Zărândeian, barem câte o vacă ca să aibă lapte să și poată nutrî mai bine copilașii — urmașii fii ai neamului nostru.

c) La „Crișana” am fost, sunt și voi fi factor, dela înființare până la moarte. Tot ce s'a făcut la ea s'a făcut și cu a mea conlucrare. Nu cu destulă pricepere de specialist, dar cu interes și dragoste. Când „Crișana” ajunsese în năcaz am alergat la Sibiu. Am descoperit lucrul bărbaților vrednici de stimă obștească — d-lor: Dr. Eusebiu R. Roșca și Part. Cosma — și „Crișana” a ieșit învingătoare. De cumva „Crișana” va avea și în viitor lipsă de sprijinul meu, poate contă la el, căci soartea ei mă interesează.

Majoritatea acțiunilor și depunerilor ei e în mâna mea și a prietnii mei de principii și vom face tot ce cere binele obștesc.

5. Că conferința preotească ținută în Cebea a fost ospătată la casa unei rudeni de a mele, la preotul I. Jondreiu — e adevărat.

În Cebea nici nu putea fi alt undeva, decât în casa rudeniilor ori prietnii mei, căci toți Cebenii îmi sunt rudeni ori prietnii. Iar preotul I. Jondreiu a avut fericirea de a boteză în aceea zi pe prima născută a casei sale și a și sfinți o casă vrednică de un preot zidită cu muncă cinstită și s'a simțit ferice, că poate întrunl la masa sa pe toți frații preoți din Zarand.

6. Că bărbații de încredere s'au constituit la scrutinii, după cum ei au vrut e vrednicia lor și — rușinea unui inteligent, fie el chiar și profesor, dacă prin ținuta sa respingătoare, bătărană, nu și-a știut câștiga dragostea fraților săi.

7. Ce privește corțesii: gozarul D., notarul Pl. apoi pe P., care din corțesit trăiește — d-lor sunt vrednici de a-și apăra pielea. Le recomand dragoste frățească și virtute creștinească. Iartă-l Părinte! că nu știe ce face.

*) Intreaga răspundere a articolelor apărute sub această rubrică, privește pe autor.

La altele am răspuns la superioritatea competentă și voi mai răspunde, dacă va fi lipsă.

Dr. P. Oprișă.

Bihor, 1 Decembrie 1908.

Alegerile deputaților la congresul nostru național-bisericesc s'au încheiat și aici, cu vechile rezultate

Un singur caz caracteristic pentru nivelul moral al conducătorilor poporului din aceste părți vreau să vă împărtășesc:

În cercul *Timca*, reprezentat până acum de inimosul român Dr. Aurel *Lozăr*. — faimosul protopop al Tinței Nicolae *Roxin* (cel atât de puternic în biserică noastră, de când s'a făcut furnisor electoral al tuturor candidaților guvernamentali), a candidat pe nepotul său Dr. G. *Roxin* din Orade.

Cumplitul unchiu a dat aspră poruncă preoților săi în interesul obscurului nepot, și la alegere a căzut românul care a înfrapat vieța românească în Bihor și care cutrieră satele și muncește întru luminarea poporului.

Cine vrea să cunoască cea mai nouă acviție congressională, să citească reclamul rușinos ce-i fac foile ungurești din Orade și bucuria lor, că organizatorul adunărilor populare românești din Bihor a căzut.

Iar sentimentele românești ale nou-alesului le vedește faptul înregistrat cu plăcere de foile ungurești, că d-l Dr. *Roxin* călăuzește prin satele românești pe candidatul oficial al partidului kosuthist pentru cercul Biharei, pe *Nadányi Károly*.

Vă comunic acestea, ca să vedeți, că și români de aceștia se găesc între noi în aceste vremuri grele, și pentru a vă face o idee despre nevrednicia preoției românești, care a pregătit soarta rușinoasă a acestei alegeri. tr.

Despre patima beției.

(Alcoolismul).

De Nicolae Simulescu.

(Continuare.)

Unii zic, că beutura înainte de masă face omului poftă de mâncare, iar după masă beutura ajută la mistuirea bucatelor.

Vorbe și acestea, căci trupul omului la vremea sa își cere hrana de lipsă nesilit de așa mijloace, iar stomacul își știe face datorința mai bine ca atunci când pe deasupra mai e încărcat și cu beuturi. Dimpotrivă beutura luată după masă împedecă mistuirea.

Părerea ce o avem despre puterea beuturilor, de a încălzi corpul omului asemenea nu e adevărată. Prin unele însușiri dă ea pe un moment o căldură oarecare corpului, dar aceea curând se perde și de aci încolo și căldura obișnuită scade.

S'a adevărit din nenumărate întâmplări, că mai curând degeră de frig omul care a folosit beuturi decât cel care n'a folosit de loc.

Iată dar, cu nimic ne alegem din toată credința noastră față de folosul închipuit al beuturilor.

Se mai vorbește despre beuturi și aceea, că ele ar ageri mintea omului, că l-ar face mai hotărât în voința sa și peste tot ar aprinde în mintea lui puterea gândirii.

Tot vorbe și acestea, căci nu vedem noi că ea dimpotrivă în loc să-i agerească mintea i-o întunecă, iar judecata și vorbele lui sunt fără nici o legătură.

Despre doi bețivi se spune o poveste glumească. Se zice, că după o noapte de chef, văzând ei, că în sfârșit se creapă de ziuă, s'au fost gătat de plecare. Ieșiți din crișmă, în uliță mai stau puțin de vorbă, că se vede treaba, nu le-a fost noaptea destul de lungă.

În vorbele lor de după deal, iată, se ivește soarele. Văzând treaba asta unul îl întreabă pe celalalt: „oare ce să fie asta, mă, soare ori lună?” Cel întrebat se uită și el lung și dând din umeri îi răspunde: „nu știu, zău, că eu nu sunt din părțile acestea”.

Vedeți cât de bine le-a fost agerit beutura mintea, că ei nici nu-și mai puteau da seama dacă dimineața răsare soarele ori luna.

Dacă beutura îl face pe om mai hotărât în voința lui nu pentru fapte bune îl face mai hotărât, ci pentru fapte josnice, murdare.

Dacă beutura aprinde în mintea omului puterea gândirii, o face iar numai pentru a-l împinge la fapte rele și păcătoase și nici decât pentru vre-o treabă bună.

Nu vedem noi zilnic, că bețivul întotdeauna rămâne un dușman al tuturor lucrurilor bune? Oare nu se plănuesc cele mai grele fapte prin beutură și nu oameni aduși în stare de beție le îndeplinesc pe toate acelea? Bătăile, furturile și omorurile cine le face dacă nu bețivii?

Dacă am face o socoteală asupra faptelor cari pe cei mai mulți i-a dus la temniță, vom afla, că aceia aproape toți prin beție au ajuns acolo pentru ispășirea păcatelor lor.

Unde punem după toate acestea boalele cele multe și alte întâmplări nenorocite cari le aduce cu sine patima beției pentru că nu numai temnițele sunt pline de acești nefericiți, ci și spitalele și casele de nebuni au cel mai mare număr luați dintre ei.

Dacă urmările beției le-ar trage numai aceia cari se îndeletnicesc cu folosirea de beuturi nefericirea n'ar fi așa mare, dar acelea se întind și asupra familiilor lor, cari în cele mai multe cazuri au de suferit cu mult mai mari neajunsuri.

Unii zic, că beutura înainte de masă face omului poftă de mâncare, iar după masă beutura ajută la mistuirea bucatelor.

Vorbe și acestea, căci trupul omului la vremea sa își cere hrana de lipsă nesilit de așa mijloace, iar stomacul își știe face datorința mai bine ca atunci când pe deasupra mai e încărcat și cu beuturi. Dimpotrivă beutura luată după masă împedecă mistuirea.

Părerea ce o avem despre puterea beuturilor, de a încălzi corpul omului asemenea nu e adevărată. Prin unele însușiri dă ea pe un moment o căldură oarecare corpului, dar aceea curând se perde și de aci încolo și căldura obișnuită scade.

S'a adevărit din nenumărate întâmplări, că mai curând degeră de frig omul care a folosit beuturi decât cel care n'a folosit de loc.

Iată dar, cu nimic ne alegem din toată credința noastră față de folosul închipuit al beuturilor.

Șă mai vorbește despre beuturi și aceia, că ele ar ageri mintea omului, că l-ar face mai hotărât în voința sa și peste tot ar aprinde în mintea lui puterea gândirii.

Tot vorbe și acestea, căci nu vedem noi, că ea dimpotrivă în loc să-i agerească mintea i-o întunecă, iar judecata și vorbele lui sunt fără nici o legătură.

Despre doi bețivi se spune o poveste glumească. Se zice, că după o noapte de chef, v. și ei, că în sfârșit se creapă de ziuă, s'au fost gătat de plecare. Eșiți din crășmă, în uliță mai stau puțin de vorbă, că se vede treaba, nu l-a fost noaptea destul de lungă.

În vorbele lor de după deal, iată să ivește soarele. Văzând treaba asta unul îl întreabă pe celalalt: „oare ce să fie asta, mă, soare ori lună?” Cel întrebat se uită și el lung și dând din umeri îi răspunde: „nu știu, zău, că eu nu sunt din părțile astea”.

Vedeți cât de bine le-a fost agerit beutura mintea, că ei nici nu-și mai puteau da sama dacă dimineața răsare soarele ori luna.

Dacă beutura îl face pe om mai hotărât în voința lui nu pentru fapte bune îl face mai hotărât, ci pentru fapte josnice, murdare.

Dacă beutura aprinde în mintea omului puterea gândirii, o face iar numai pentru a împinge la fapte rele și păcătoase și nici decât pentru vre-o treabă bună.

Nu vedem noi zilnic, că bețivul întotdeauna rămâne un dușman al tuturor lucrurilor bune?

Oare nu să plănuiesc cele mai grele fapte prin beutură și nu oamenii aduși în stare de beție le îndeplinesc pe toate acelea? Bătăile furturilor și omorurile cine le face dacă nu bețivii?

Dacă am face o socoteală asupra faptelor cari pe cei mai mulți i-a dus la temniță, vom afla, că aceia aproape toți prin beție au ajuns acolo pentru ispășirea păcatelor lor.

Unde punem după toate acestea boalele cele multe și alte întâmplări nenorocite care le aduce cu sine patima beției pentru că nu numai temnițele sunt pline de acești nefericiți, ci și spitalele și casele de nebuni au cel mai mare număr luați dintre ei.

Dacă urmările beției le-ar trage numai aceia cari să îndeletnicesc cu folosirea de beuturi nefericirea n'ar fi așa mare, dar acelea se întind și asupra familiilor lor, cari în cele mai multe cazuri au de suferit cu mult mai mari neajunsuri.

După nenumăratele certe, neplăceri și griji ce un bețiv aduce în casa sa, patima beției mai aduce cu sine și sărăcia pe care n'o trage numai el, ci mai ales familia sa care e de tot nevinovată.

Cuprinși tot mai mult de patima beției acești oameni nu se mai gândesc la lucrurile lor, la copii lor și la celelalte ale casei; înaintea lor stă ca o stafie crișma cu otrava sa, îndemnându-i, să plece. Astfeliu munca lor multă puțină se strecoară zilnic în punga fără fund a crișmarilor și după ce asta nu mai ie îndestulită, încep să vândă din vite, din moșie, din unelte și din celelalte lucruri ce biata ar mai fi rămas, fără a se gândi la alta decât la pofta lor.

Lipsele copișilor cari zac flămânzi, ruși și înghețați de frig nu-i mișcă, pentru că sufletul lor s'a îndobitocit și nu mai simte. Ba după ce au ajuns la sapă de lemn, înloc să-și facă sama cu starea tristă în care au ajuns, cad tot mai mult în murdărie. Bețivul injură și lovește pe cei ai casei, să muncească pentru a-i da chiar bani, ca să-și poată face orgiile sale.

Câte lucruri slabe și câtă rușine n'are să îndure o familie așa de nenorocită? Acești oameni, ca și duhurile rele, încearcă să nefericească și pe alții și în rândul întâiu o fac aceasta față de familiile lor.

Pildele cele rele, viața cea murdară și preste tot purtările lor nimicesc ori ce bucurie, iubire și cinste din sufletul copiilor lor. Femeia și copiii unui astfel de om cari și așa vor zăcea în așternutul lor sărăcăcios înghețați de frig și flămânzi câtă groază nu vor simți în sufletul lor chinuit, când acela care ar trebui să fie capul lor, ocrotitorul și îngrijitorul lor, va veni noaptea târziu dela crișmă, cu larma în gură, cu zberăturile lui, gata de a lovi și de a-i alunga afară?

Unde este aci iubirea caldă pe care copii trebuie să o aibă față de părintele lor, unde focul dragostei care e de lipsă în lucrările noastre casnice?

Dar de multe ori lucrul nu se oprește aci. În scurtă vreme căsuța aceia carea îi adăpostește pe cei nefericiți și cele câteva pământuri pe cari cu chin cu vai le munceau pentru a pune în gură o bucățică de mămăligă să duc și ele. Intr'o bună dimineată vine la ușe doba carea le vinde altora și ei sunt silți să ia în mână bățul pribeghiei. Și iată dint'un om care putea fi la locul său și femeia și copilașii cărui puteau stă și ei cu fața spălată în rândul celorlalți săteni ai lor, s'a ales nimic. El poate a ajuns sub zăvorul greu al unei temnițe, în casa de nebuni, ori în cazul cel mai bun cerșitorul huiduit.

Și toate astea pentru ce?... Pentru draguța de beutură!.....

(Va urma).

ȘTIRI.

IN ANII JUBILEULUI vor sice unii!
— *In anii durerilor, le vom răspunde noi!*

Iară „agitație!“ iară „conturbări la buna și înalta digestiune a guvernanților noștri!“, iară „prăbușirea statului Maghiar!“, prin articolele noastre.

DUPĂ ZECE ANI. — RENEGATUL. — GHEDEONII. — ÎNGERUL... IADULUI și multe alte articole publicate în „Țara Noastră“, vor stă pe banca neagră, în timpul când la Viena și Budapesta, nu se vor fi răcit încă bine, cuvintele dulci, fasturile și lungile sărbători ale jubileului!

...Hei, Guldenstern și Rosenkrantz, cât putregai mai e și 'n Danemarca asta!.....

Duminea trecută a avut loc în sala festivă a „Asociațiunii“, cel dintâi concert organizat de fruntașii mișcării muzicale românești, din Sibiu.

S'au cântat bucăți clasice și naționale, de cătră d-nele Crișan, Triteanu și d-ra Lupean, acompaniamentul la pian fiind ținut de d-na M. Brote.

D-ra Victoria Dunca, a recitat „Prima lux“ de Octavian Goga. D-l Tiberiu Brediceanu și-a cântat câteva doine din caetele d-sale, fiind rechemat de câteva-ori. A fost o revelație frumoasă voce de bas a părintelui Octavian Murășan, pe care regretăm că nu-l putem auzi mai des.

Concertul a reușit pe deplin. Sala plină și aplauzele prelungite au dovedit cu prisos aceasta.

Duminea viitoare (13 Decembrie) d-l Oct. C. Tăslăuanu, secretar al „Asociațiunii“ va vorbi despre Tolstoi.

Greva generală s'a declarat în Budapesta.

La adunare, au azistat peste 400 delegați, veniți din afară.

După terminarea adunării, mari demonstrații au avut loc pe străzile capitalei; socialiștii vociferau împotriva guvernului, strigând:

— Trăiască revoluția!... Trăiască greva generală!

Intervenind poliția, s'au produs câteva ciocniri cu manifestații.

Hotărârea de a se ține grevă generală a impresionat adânc întregul oraș. Cercurile politice sunt agitate. Ziarele cer urgente represalii.

In ultima sa ședință, comitetul central al „Reuniunii române de Agricultură“, a distins cu titlul de membru onorar al ei, pe d-l Petru Ciora, pentru merite personale în timp de 20 de ani.

Un nou Apel se face din partea persoanelor noastre distinse, pentru ajutorarea economilor nenorociți de pe valea Hărtibaciului. Contribuțiunile se primesc de d-l Victor Tordășianu și se vor quită pe cale ziaristică.

† **Basil Bașioa**, jude reg. în pens., membru fondator la „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român“, bun naționalist, a încetat din viață Sâmbătă la 4 oare p. m. după grele suferințe în etate de 74 ani, lăsând din avere spre scopuri culturale.

Comisiunea de 31 pentru studiarea proiectului cu reforma electorală își va începe în Ianuarie lucrările, cari vor duce mai multe săptămâni.

Conferințele Asociațiunii. Biroul central al Asociațiunii aduce la cunoștința publicului că taxa de intrare la conferințele, ce se țin Duminea la orele 6 seara, în sala festivă a Muzeului Asociațiunii, e numai de 20 de fileri de persoană. Pentru studenți intrarea e liberă.

Taxele de intrare la seratele muzicale și reprezentațiile teatrale, fiind cheltuelile mai mari,

rămân cele stabilite: 50 fileri de persoană; 20 fileri pentru meseriași și studenți.

Alianța Italiei cu Rusia a mâhnit foarte mult pe austriaci.

Intr'unul din numerile sale trecute, „Neue Freie Presse“ zice că în chipul acesta s'a adus o schimbare radicală în situația politică europeană. Italia e acum legată cu Franța, cu Anglia și cu Rusia, deci cu cele trei puteri, cari s'au unit împotriva Austro-Ungariei și Germaniei.

Italia s'a înțeles cu Rusia, a cărei politică în Balcani e potrivnică Austro-Ungariei. Italia nu are nevoie de Rusia, căci, cum a spus Tittoni însuș, tripla alianță i-a asigurat neatingerea drepturilor ei. Italia a făcut ca judecătorul care pune pe toți caii cari aleargă la curse. Ea face parte dintr'o alianță și dintr'o înțelegere. Ce va fi când alianța nu se va mai înțelege cu înțelegerea?

Se va repetă incurcătura dela Algesiras, dar mult mai urit. Mai zice, că deși Italia va căută să împace cele două interese în luptă, dar ori cum, ține două fiare deosebite în foc, sau cum s'ar zice că umblă în două lunturi. A întărit diplomaticește pe Rusia, tocmai când are de regulat neînțelegeri cu Viena. Se miră de ce înțelegerea dela Mürzsteg s'a putut publica, iar cea dela Desio trebuie să rămână secretă, dacă nu e împotriva Austro-Ungariei?

Italia vorbește cu glasul blând al lui Iacob, dar îndărăt se simte mâna aspră a lui Isav. Spune ce a spus și Edward Grey și d. Iswolsky. Vorbește de sfîntenia tratatelor, ca și cum ar fi uitat istoria Italiei.

Înțelegerea aceasta ar jigni pe Austro-Ungaria, dacă ar turbura echilibrul în Adriatică și ar primejdi libertatea drumului pe mare pentru vasele austro-ungare. Dar asta n'o va face.

Italia a repetat greșala dela Algesiras, voină să fie în două grupări de puteri, urmărește quadratura cercului.

D. Aehrenthal, însă, declară că înțelegerea Italiei cu Rusia e numai o alianță defensivă pe terenul economic. E daravera călei ferate dela Dunăre la Adriatică. Și e foarte firească în împrejurările de azi. Declară că știe cuprinsul înțelegerii și că nu e îndreptată împotriva Austro-Ungariei.

Regele Petru al Sârbiei, cu prilejul jubileului de 60 ani, a trimis o telegramă de felicitare împăratului Austriei. Faptul acesta a produs o nemulțumire colosală în sânul populațiunii Sârbiei. Sârbii radicali zic, că numai împrejurării, că trimiteria numitei telegrame s'a făcut în secret, i-se poate mulțumi că revolta poporului n'a izbucnit pe față în contra regelui Petru. Se pare, că nici guvernul nu e aplicat să scuze pasul regelui, iar partidul răsboinic, în frunte cu moștenitorul de tron, își arată pe față nemulțumirea.

Din Viena se anunță că știrea răspândită de ziare cu privire la un atac făcut de cătră munte-negreni asupra unei patruli austriace lângă Bilek este lipsită de temel. Locotenentul Trajler, care se pretinde a fi fost ucis în timpul atacului, s'a sinucis din cauza unei afaceri de dragoste. Celelalte combinațiuni sunt născociri.

Intrucât privește svonorile de mobilizare și altele, se constată că în luna trecută administrațiunea răsboiului a primit autorizarea imperială de a chema sub arme, conform legii din 1888, o parte din rezerviști necesari pentru sporirea devenită urgentă pentru menținerea stării de pace și trupele au fost dislocate în Bosnia, Herzegovina și Dalmația de sud.

Administrațiunea răsboiului, silindu-se să menajeze interesele vitale ale populațiunii, a decis de curând să cheme în acest scop numai pe oamenii acestor categorii aflători deja în serviciul activ și pe nici un rezervist cu situațiune civilă.

Motivele sporirii în timp de pace îndeajuns de cunoscute sunt: dificultatea serviciului, siguranța mai ales iarna pe frontierele noastre de sud-vest, ceea ce a făcut să fie indispensabilă această sporire.

Însă deoarece s'a decis a se reține numai o parte din rezerviști și această cifră nefiind suficientă pentru a se obține o deplină sporire, va fi încă loc de o întărire cu încă câteva batalioane și baterii de munte în același timp cu transporturile rezerviștilor cari merg la sud-vest, și cu transporturile recruților instruiți în interiorul monarhiei.

Cu aceasta, toate măsurile militare vor fi probabil sfârșite, pentru a garanta siguranța în țările anexate.

Din cele de mai sus, rezultă că nu este absolut chestiune de mobilizare. Pentru aceasta ar fi necesară convocarea rezerviștilor, pe când acum nici un rezervist nu este chemat sub arme. Tot astfel știrile răspândite în străinătate că Austro Ungaria trimite corpuri de armată la frontieră sunt chiar prin aceasta desmintite.

Teatrul din Iași după cum scriu ziarele locale — a ajuns într-o criză serioasă, publicul așazicând boicotează această instituție, subvenționată de stat și de comună. Pricina ar fi, că directorul teatrului, dl Haralamb G. Lecca, cunoscutul autor dramatic, nu se bucură de nici o simpatie și încredere la publicul ieșan.

Afacerea Steinheil pasionează de vre-o două săptămâni, pe toți ceice urmăresc rubricile senșionale ale ziarelor.

Intr'o bună zi, acum câteva luni pictorul Steinheil și soacra sa, d-na Japy, au fost găsiți uciși, iar d-na Steinheil, legată vartos.

Cercetările poliției erau de prisos. Negăsindu-se nici o urmă a ucigașilor, justiția eră să claseze afacerea, când d-na Steinheil începuse singură, să facă urmări pentru descoperirea omoritorilor.

Lucrul acesta dete de bănuț; d-na Steinheil a fost arestată și azi, toată lumea crede că ea și-a omorât soțul și mama.

D-na Steinheil a fost supusă unui interogator, în care judecătorul de instrucție a căutat să precizeze mai multe puncte cari privesc relațiile pe cari eroina acestei afaceri celebre le-a avut cu mama sa mai înainte, și împotriva soțului ei, pictorul Steinheil, d-na Steinheil a invocat motive de personalitate spre a se justifica de mărturisirile făcute unor amici că „nu mai poate suferi nici pe soț nici pe mama sa, fiindcă aceștia trăiesc din truda ei și că caută să se scape de această povară.“

Între d-na Steinheil și familia sa Japy, relațiile au încetat cu totul, pe la familia Steinheil nu mai venea decât fratele d-nei, un profesor.

Iată partea cea mai însemnată din interogator:

— Ați spus — zice judecătorul către d-na Steinheil în fața mai multor persoane printre cari și d-l Borderel că „urți pe d-na Japy, mama d-v. și pe soțul d-v., fiindcă trăiesc din truda d-v.“ și le-ați mai spus că „vă veți scăpa de ei“. Nu ve-ți putea nega aceste mărturisiri. Știu de ce urăți pe d-l Steinheil dar nu înțeleg de ce pe mama d-v.

D-na Steinheil a refuzat întâi să răspundă, dar judecătorul o constrânse și obțină în locul declarațiunii așteptate următoarele:

— După fiica mea, n'am iubit pe nimeni mai mult decât pe mama.

Judecătorul nesatisfăcut de acest răspuns răsfoește dozarele și se adresează d-nei Steinheil astfel:

— Iată: ați spus de mai multeori, că nu ve-ți ierta niciodată mamei d-v. greșala de a vă fi măritat când aveți 18 ani, cu un om a cărui vârstă eră aproape de 3-ori mai mare.

D-na Steinheil e silită să vorbească.

— Credeam, când am dat consimțământul meu, că mama mă silește să contractez căsătoria aceasta în scopul de a mă feri... Am văzut însă că eră cu totul altfel...

Judecătorul o silește să întregească gândirea.

— Înțeleg — răspunse d-na Steinheil — că au fost încantați de faptul că putea să mă căsătorească fără sacrificii, din cauza pasiunii pe care i-am inspirat-o pictorului.

D-l André vrea mai multă precizie, dar d-na Steinheil nu poate sau nu vrea să dea.

Reese totuș din declarațiunile femeii, că după înzestrarea surorilor sale, d-na Japy, mama sa, posedă încă o avere de 80,000 fr. și adaogă:

— O femeie de vârsta mamei mele ar fi trebuit cu această sumă să trăiască liniștită în provincie; dar mama mea se găseă vecinic în situațiuni grele și se înțelege că mă hărțuieă cu cererile...

— Va să zică — întrerupse judecătorul — mama d-v. v'a luat averea la care aveți dreptul spre a o împărți surorilor d-v?

— Așa e; și nemulțămă de faptul că m'a dispensat, a trăit fără întrerupere din banii mei. Mama știa tot ce fac... cunoștea resursele mele și totuș nu mi-a spus niciodată nimic în această privință.

Când aveă nevoie de bani încă reproșă luxul, recepțiile, relațiile mele mondene și știa cu acestea că fără aceste recepții, fără seratele pe care le dădeam, n'aș fi putut niciodată să împlinesc dorințele ei...

După cele din urmă știri, omorul l-ar fi săvârșit doamna Steinheil împreună cu Mariette Wolf (bucătăreasa), Alexandru Wolf, fiul ei, o fi bărbatul care pândea în stradă?

Mariette Wolf ar fi venit de cu seară dela vilă la Paris și ar fi sugrumat în somnul narcotic pe muma doamnei Steinheil și pe bărbat. Sfoara a luat-o din dulapul din bucătărie unde s'a aflat o bucată la fel. Un străin nu aveă de unde să știe că e acolo. După omor s'ar fi întors la vilă.

La ceas au dat minuterile înainte, căci se puteau mișcă fără a turbura mașina. Juvaerurile le-au fost dus de o săptămână la vilă, lăsând la Paris numai lădița.

Un mister grozav înfășoară încă această afacere. Nimeni nu știe ce surpriză va aduce ziua de mâne.

Guvernul otoman a dat ordin tuturor autorităților vamale să nu oprească pe nimenea din personalul de pe lângă autorități de a servi pe negustorii austriaci. În acelaș timp însă autoritățile nu pot sili pe nimenea de a stă la dispoziția acestor negustori.

Bibliografie.

„Convorbiri critice“, Anul II, Nr. 17, cu următorul sumar: Mihail Dragomirescu, Potăile (studiu de zoologie literară). — Gh. Orleanu, Sonet. — Eug Lovinescu, Cu două săgeți la arc... (studiu critic). — Ioan Minulescu, Romanța ultime serii (poezie). — N. Em. Teohari, N. Iorga și drepturile limbei românești. — V. Costopol, Semn rău de Karkavitzas (nove ă). — Ioan Dragoslav, Însemnări de pre mine insumi. — Florea Stoeneșcu, Din Propertiū (Cătră Cynthia). M. D., R. v. critica. — Informațiuni. Diverse. — Em. Gârleanu, Două răspunsuri (pentru d. I. Scurtu și pentru „Noua revistă română“).

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.

Red. responsabil: DEMETRU MARCU.

Cassa de păstrare (reuniune)

— în Săliște. —

Primește depuneri spre fructificare cu 4%, pe lângă un termen de anunț mai lung cu 4½%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri se plătesc, după starea casei și fără anunț.

Darea de camete o plătește institutul.

Depuneri și ridicări se pot face și pe cale postală cu cecuri.

Imprumuturi acoardă pe cambii, pe obligațiuni cu cavenți, pe ipotecă precum și ca credite de Ctcurrent pe lângă asigurarea ipotecară sau hârții de valoare (acții și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 8% și 6% netto după mărimea imprumutului și asigurarea oferită.

3—20

Diracțiunea.

Banca de asigurare

„TRANSYLVANIA“

— din Sibiu —

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, str. Cisenădiei Nr. 5 (edificiile proprii).

Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.161,399.11 cor.

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,

edificii de orice fel, mărfuri, mobile, vite, produse economice etc.

asupra vieții

în toate combinațiile: capitaluri pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, de studii, rente pe viață etc.

— Asigurări populare fără cercetare medicală. —

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent la decedare.

Valori asigurate contra incendiului:
95.816.412 — coroane.

Capitaluri asigurate asupra vieții:
9.882.454 — coroane.

Dela întemeiere s'au solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4.484.278.83 coroane,

pentru capitaluri asigurate pe viață 4.028.113.12 coroane.

Oferte și orice informațiuni se pot lua dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisenădiei Nr. 5, etagiu I, curtea I, și la agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea-mare, dela subagenții din toate comunele mai mari.